

גיטין מותרין

קמא

דף קכ:

עם

ביאור חברותא

ללימוד בעיון

תורה רעה

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר

(חי"מ שמז שמח)

אינה יכולה לעשות דרך כבושה רק הוא עדיין שביל דקיק פעמי הרגלין. אך הוא כמשל התינוק כשמתחיל לילך [א], שבתחילה אינו יכול להלוך יפה, אך האב מחמת גודל אהבתו ושיעשועיו עם בנו, הוא עושה מפעמי רגליו דרך. כמו שאנו רואין כשהתינוק עושה איזה דבר קטן, או מדבר איזה דיבור אף שאינו חכמה כלל, עכ"ז מחמת אהבת האב ושיעשועיו מזה, הוא מחבב הדבר ומגדילו ומרחיבו ועושה מזה דבר גדול. כמו כן השם יתברך, כשהמצוה מתחלת לילך, או כשאדם עושה איזה דרך חדש להשם יתברך, אף שבתחילה הוא שביל דקיק, עכ"ז מחמת גודל שיעשועיו יתברך מזה, הוא עושה מפעמי רגליו דרך כבושה. וזה בחינות (תהלי' פה) **צדק לפניו יהלך**. צדק, היינו המצות כמה שכתוב (שם קיט) **כל מצותיך צדק**. כשמתחלת המצוה לילך לפניו יתברך אזי [ב] **וישם לדרך פעמיו**, שהוא יתברך עושה דרך כבושה מפעמי הרגלין, שהם רק שביל דקיק, ומחמת שיעשועיו, הוא משים לדרך רחב וכבוש, את פעמיו, שהם רק שביל דקיק כנ"ל. וכ"ז נעשה על ידי אכילת שבת שמשם מקבלין כח הרגלין בבחי' (שבת קנב.) דוק בככי ותשכח ברגלין [ג], שעל ידי האכילה מקבלין הרגלין כח ואזי נעשה מפעמי הרגלין שהם רק שביל דקיק, פסיעות קטנות, נעשה מהם דרך כבושה כנ"ל : וזה בחינות [ד] פוסעים בו פסיעה קטנה סועדים בו לברך שלש פעמים, היינו שבשבת פוסעים פסיעה קטנה. והוא תמוה לכאורה, כי הלא אדרבא מי שמתה אשתו הראשונה פסיעותיו מתקצרות, ושבת הוא בחינות אשתו הראשונה כנ"ל, והיה ראוי שיהי' בו פסיעות גדולות ורחבות. אך סועדים בו לברך וכו' היינו שאוכלים סעודת שבת, ועי"ז באמת נתתקנין הפסיעות קטנות ונתרחבין ונעשה מהם דרך כבושה בבחי' **וישם לדרך פעמיו** כנ"ל. ועל כן על ידי אכילת שבת נתתקן חילול שבת, שהוא בחינות פסיעות קצרות כנ"ל, כי על ידי אכילת שבת נעשה מפסיעות קצרות רחבות ונעשה מהם דרך כבושה כנ"ל [ה]: **רגל** הוא רפואה להריאה [ו] כידוע לחכמי הרפואות [ז]: **אויה לי כי גרתי משך** (תהלים קכ). היה דרכו לכוין בתפילתו שמצטער על שהיה מתירא מיראת[ח] הנפולות, שהם באים מש"ך דינים [ט]. וזה **כי גרתי מש"ך** :

תמר הוא ג"כ ב"פ ש"ך, כמובא [י]:

רעח [יא] **דע** שעל חליף [יב] טוב יכולין לראות כל הכלים של הבית המקדש איזה פנים יש להם. וז"ש כשאמר יצחק לעשו שיבדוק הסכין וישחוט יפה **שא נא כליך**, (בראשית כז)[יג] רמז על כלים של בית המקדש, שהם ניראים[יד] על הסכין היפה כנ"ל. וכן איתא במדרש (בראשית פ' ס"ה [טו]) **שכליך** רמז על כלים של בית המקדש, כמ"ש שם, **כליך**, זה בבל, שנאמר [טז] **ואת הכלים הביא בית אוצר אלקיו**[יז]. נמצא שכליך מרמז על כלים של בית המקדש :

בקנאו את קנאתי (במדבר כה) בחי' הצדיק שאינו [יח]מקנא שום צדיק [יט], לא בעוה"ז ולא בעוה"ב, רק אותו לבדו יתברך :

רעט [כ] **דע** שיש שאומרים תורה מלמטה למעלה, והיא מלמטה רחבה מאוד, שלמטה מרחיבין הדבר ומגדילין אותו מאוד ולמעלה הוא קצר, והולך ומקצר ועולה עד שלמעלה מעלה הוא קצר מאוד מאוד, כי למעלה לא נשאר ממנה כלום, רק מעט מעט כי בוודאי יש שם איזה ניצוץ הקדוש. אבל יש להיפך שאומרים תורה מלמעלה למטה, ושם למעלה היא רחבה מאד מאד, וכל מה שיורדת למטה מתקצרת ויורדת, עד שלמטה היא קצרה מאד, והיא רק מעט מעט למטה, אבל למעלה היא רחבה מאוד : וכן בהתעוררות מלמטה, צריך שיהי' מלמטה קצר, בבחינות (תהלים סו) **ודבר פי בצר לי**, בבחי' שופר, שהרחב הוא למעלה והקצר הוא למטה אצל הפה [כא]. וזה בחינות **ודבר פי בצר לי**, היינו שיהיה הצד הצר והקצר אלי, אצל פי, בבחינות שופר כנ"ל. וכמו שמצינו אצל דוד בכל תפילותיו, שההתחלה היה מן המיצר והדוחק, שהיה צר לו מאד. כגון מחמת שנפל עליו צרות אבשלום [כב] או צרת נבל [כג] וכדומה, ואח"כ בא באותו תפילה לתוך רוח הקודש [כד]:

רפ [כה] **דע** מי שצריך לדון לפני דיינים בדין תורה, זה לו עונש ונקמה שהתורה נוקמת בו. כי באמת כל המו"מ הוא תורה, כי למשל הדין המחליף פרה בחמור [כו] הוא תורה, ומכ"ש כשעושין הדבר בעצמו הוא בודאי תורה, [כז](וכמו שמספרין [כח] כ"ז בשם הבעש"ט ז"ל) וע"כ כשעושין מו"מ, צריך שיקשר מחשבתו רק בהתורה והדינים המלובשין שם. ומי שעוקר המו"מ מן התורה, ונופל אל המו"מ בעצמו, ואינו מקשר מחשבתו אל התורה המלובש שם, אזי עונש[כט], שאח"כ הוא צריך לדון בדין תורה, ואזי צריך לחזור ולהביא כל הדברים וכל המחשבות וכל העסקים שהיה לו בשעת המו"מ מתחילתו ועד סופו, צריך להביא הכל אל התורה, דהיינו שצריך[ל] לחזור ולספר הכל לפני הדיינים, והם פוסקים על זה דין תורה. נמצא שחזר ונעשה מכל דברי המשא ומתן תורה. והוא לו נקמה, שהתורה נוקמת בו על אשר עקר הדינים המלובשים בהמשא ומתן מן התורה, ונפל אל המשא ומתן בעצמו, כאלו אין שום תורה בהמו"מ. ע"כ עונשו שצריך לבא לפני דין תורה, ואזי צריך להביא כל דברי המו"מ ולעשות מהם תורה, ואזי מראים לו שכל המו"מ הוא תורה, כי עכשיו נעשה מהכל דין תורה כנ"ל. כי בוודאי הוא צריך להביא כל הדברים אפי' כל המחשבות לפני הדיינים, כי אם חסר איזה דיבור או איזה מחשבה יתקלקל הדין תורה. וצריך דווקא להביא הכל כל מה שעבר בשעת המו"מ לפני הדיינים, והם עושין מזה דין תורה. נמצא שחזר ונעשה מהמו"מ תורה, ומראין לו שאין הדבר כמו שהוא סבר מתחילה שאין בהמו"מ תורה, כי הלא ראה בעיניך שכל

תורה אור
תהלים פה (יד) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו:
תהילים קיט (קעב) תַּעַן לְשׁוֹנִי אִמְרָתֶךָ כִּי כָל מִצְוֹתֶיךָ צֶדֶק:
תהלים קכ (ה) אוֹיָה לִי כִּי גַרְתִּי מֶשֶׁךְ שָׁכַנְתִּי עִם אָהֳלֵי קֵדָר:

תורה רעח
בראשית תולדות כז (ג) וְעַתָּה שָׂא נָא כֵלֶיךָ תֶּלְיְךָ וְקַשְׁתֶּךָ וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצוּדָה לִּי צָיִדָה \(צָיִד\):
דניאל א (ב) וַיִּתֵּן אֲדֹנָי בְּיָדוֹ אֶת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה וּמִקְצָת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֵם אֶרֶץ שִׁנְעָר בֵּית אֱלֹהָיו וְאֶת הַכֵּלִים הֵבִיא בֵּית אוֹצַר אֱלֹהָיו:
במדבר פנחס כה (יא) פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי:

תורה רעט
תהילים סו (יד) אֲשֶׁר פָּצוּ שְׂפָתָי וְדִבֶּר פִּי בַּצַּר לִי:

א עיין לעיל תורה פו

ב סוף הפסוק הנ"ל צדק לפניו

ג הגרסא שם ותשכח בניגרי והפירוש טחן בשיניך ותמצא בפסיעותיך

ד לשון הזמר כל מקדש שמזמרים בליל שבת

ה שע"י חילול שבת נעשית בת זוגו כחלל מת ופסעותיו מתקצרות וע"י אכילת שבת מחייה אותה ונעשה בן חביב כנ"ל וחוזרות פסיעותיו להתרחב.

ו עיין שיש"ק ח"ב סימן רפ השתלשלות הדיבור הזה כאן.

ז שבילי אמונה – הנתיב החמישי – השביל העשירי – (סוף אות ב) והרגלים טובים ומועילים כפי הרפואה כי יחליקו נחור החזה והריאה וטובים לשיעול יבש.

ח גם בדפו"ר ותרלד- מיראת, ומתרלו - מיראות

ט ע"ח שער יח פ"ה. שער הכוונות ק"ש דרוש ו' לקוטי תורה בשלח ועוד.

י שם ובספר הלקוטים להאריז"ל ישעיהו פרק לה ופע"ח ק"ש פי"ב. אוצרות חיים שער רפ"ח. לקוטי ש"ס אבות.

יא תורה זו נאמרה בשמיני עצרת שנת תקסח ואז נאמרה גם תורה רעז דלעיל (חי"מ נט)

יב חליף הוא סכין שחיטה כנ"ל לעיל תורה לז אות ו' ועיין ברטנורא על מדות פ"ד מ"ז בית החליפות – על שם הסכינים שגונזים שם, קרוי בית החליפות, שכן בלשון רומי קורין לסכינים הגדולים חלפים:

יג שא לשון השחזה בפרש"י שם עפ"י בראשית רבה סה יג

יד גם בתרלד- ניראים, מתרלו - נראים

טו מדרש רבה פרשה סה פיסקא יג

טז דניאל א' ב'

יז מתרצו - אלהיו

יח בתרלד- מקנה

יט צדיק דייקא עיין שיחות הר"ן יד וחי"מ תקכ (מעדני מלך), ועיין תורה כב אות י' כשזוכה להכלל בא"ס אזי תורתו ותפלתו תורת ותפלת ה' ממש.

כ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

כא עיין לעיל תורה ס' אות ט'

כב תהלים ג (ועיין שמואל–ב פרקים יג – יט)

כג עיין שמואל–א פרק כה שהכוונה לנבל הכרמלי ונראה שהכוונה לתהלים ט' א' למנצח על–מות לבן מזמור לדוד עפ"י מדרש תהלים שוחר טוב (בובר) מזמור ט אות יז שלבן הוא נבל שדומה במעשיו ללבן וכן מפורש בשער הגלגולים הקדמה לו שהכוונה שם לנבל בסוד הגלגול (ואע"פ שהמפרשים דחו פירוש זה עיין פרש"י ורד"ק ומאירי נראה שרבינו מחזיקו) ובמזמור זה באמת שר ואח"כ שרתה עליו שכינה.

כד פסחים קיז. מזמור לדוד מלמד שאמר שירה ואח"כ שרתה עליו שכינה. (והם בתהלים כח מזמורים)

כה לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

כו ב"מ ק.

כז מוהרנ"ת בתקפא

כח בעש"ט עה"ת פרשת בהר אות ה'.

כט בדפו"ר ענשו. בתרלד ומתרלו – עונשו (וצ"ע כיון שעשה מוהרנ"ת נקודה אחרי עונש משמע שאינו מחובר לגמרי להמשך אולי לכן כתב עונש. ואע"פ שבלוח השמטות לא ציין כלום בזה)

ל בתקפא שצר ך

מאמר דע שעל חליף טוב

מספה״ק ליקוטי מוהר״ן קמא

זמן ומקום אמירת התורה

בשמיני עצרת שנת תקסח בברסלב

פתיחה

עַל חֲלִיף טוֹב יְכוֹלִים לִרְאוֹת כָּל הַכֵּלִים שֶׁל הַבַּיִת הַמְקֻדָּשׁ אֵיזֶה פָּנִים יֵשׁ לָהֶם (עַתָּה/ב\):
יֵשׁ צַדִּיק שֶׁהוּא גָּדוֹל בְּמַעֲלָה כָּל–כָּךְ עַד שֶׁאֵינוֹ מְקַנֵּא שׁוּם צַדִּיק לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בָּעוֹלָם הַבָּא, רַק אוֹתוֹ לְבַדּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת: ״בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי״ (בַּמִּדְבָּר כ״ה יא):
(קיצור לק״מ השלם)
נראה שצריך לקרא זאת מהסוף להתחלה שיש צדיק כל כך גדול הכי גדול בדור שאין לו שום צדיק לקנא בו אפילו מדורות קודמים אלא בהקב״ה, צדיק כזה יכול לראות על סכין שחיטה את כלי בית המקדש.

ליקוטי הלכות

יו״ד שחיטה הלכה א אות ד. (עפ״י תורה ו) וְהִנֵּה הַסַּכִּין שֶׁל שְׁחִיטָה הוּא בְּחִינַת ״חֶרֶב לַה״, בְּחִינַת מַלְכוּת, בְּחִינַת נְקֻדָּה הַתַּחְתּוֹנָה, בְּחִינַת ׳פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּפְנֵי לְבָנָה׳, בְּחִינַת ׳וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר׳ וְכוּ׳ כַּנַּ״ל, וְעַל כֵּן אָסוּר לְהָיוֹת הַסַּכִּין פָּגוּם (עַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן יח), שֶׁלֹּא יִהְיֶה בִּבְחִינַת פְּגִימַת הַלְּבָנָה שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיזָתָם, חַס וְשָׁלוֹם, רַק צָרִיךְ לְמַלְּאוֹת פְּגִימָתוֹ, לְהַשְׁחִיז הַסַּכִּין – לְמַלְּאוֹתוֹ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה פָּגוּם. **וְעִקַּר תִּקּוּן הַסַּכִּין עַל יְדֵי הַמּוֹחַ וְהַדַּעַת, כִּי עִקַּר הַבְּדִיקָה שֶׁל הַסַּכִּין עַל יְדֵי הַדַּעַת**, כַּמְבֹאָר בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ (סִימָן יח, סְעִיף ז) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹנָה זַ״ל: ׳הֲלֹא תֵּדַע׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. הֵינוּ כִּי הַסַּכִּין, שֶׁהוּא בְּחִינַת נְקֻדָּה הַתַּחְתּוֹנָה, בְּחִינַת לְבָנָה, נִתְתַּקֵּן וְנִתְמַלֵּא עַל יְדֵי הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נְקֻדָּה הָעֶלְיוֹנָה, בְּחִינַת חָמָה, בְּחִינַת ׳פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה׳ (בָּבָא בַּתְרָא עה.). וְאָז כְּשֶׁהַסַּכִּין בִּשְׁלֵמוּת, בְּלִי פְּגָם, אָזַי יָכוֹל לְהַעֲלוֹת אֶת הַנֶּפֶשׁ, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן עַל יְדֵי בְּחִינַת מִלּוּי הַלְּבָנָה, כַּיָּדוּעַ. שם אות ה. **עַל פִּי הַנַּ״ל** אֶפְשָׁר לָתֵת טַעַם קְצָת לְמַה שֶּׁכָּתַב רַבֵּנוּ וְכוּ׳ (סִימָן רעח) ; ״שֶׁעַל חֲלִיף טוֹב יְכוֹלִין לִרְאוֹת כָּל הַכֵּלִים שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ״ וְכוּ׳, כִּי הַחֲלִיף הוּא בְּחִינַת נְקֻדָּה הַתַּחְתּוֹנָה, בְּחִינַת יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת (סַנְהֶדְרִין כ) ׳לְהַכְרִית זַרְעוֹ שֶׁל עֲמָלֵק׳, כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם (בְּסִימָן ו׳, אוֹת ז). וּמֹשֶׁה הוּא נְקֻדָּה הָעֶלְיוֹנָה, בְּחִינַת ׳לִבְנוֹת אֶת בֵּית הַבְּחִירָה׳ (שָׁם). וְזֶה יָדוּעַ, שֶׁנְּקֻדָּה הָעֶלְיוֹנָה הִיא מִתְגַּלָּה בְּנְקֻדָּה הַתַּחְתּוֹנָה – דְּכָל גְּוָנִין מִתְחַזְּן בַּהּ (שֶׁכָּל הַגְּוָנִים נִרְאִים בָּהּ). וְעַל כֵּן עַל הַחֲלִיף, שֶׁהוּא בְּחִינַת נְקֻדָּה הַתַּחְתּוֹנָה, נִתְגַּלֶּה בְּחִינַת בֵּית הַבְּחִירָה עִם הַכֵּלִים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת נְקֻדָּה הָעֶלְיוֹנָה כַּנַּ״ל. הַחֲלִיף הוּא בְּחִינַת ׳לְהַכְרִית זַרְעוֹ שֶׁל עֲמָלֵק׳ כַּנַּ״ל, וְעַל כֵּן עַל יָדוֹ שׁוֹחֲטִין אֶת הַבְּהֵמָה וּמַכְנִיעִין רוּחַ הַבַּהֲמִיּוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲמָלֵק, כִּי עֲמָלֵק הָיָה מְשֻׁנֶּה עִצְמוֹ לִבְהֵמָה (כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י בִּשְׁמוּאֵל א טו, ג).

יו״ד שחיטה הלכה ג (עפ״י תורה יד) **אות א.** וְזֶה בְּחִינַת שְׁחִיטָה, כִּי עִקַּר הַשְׁחִיטָה הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת יִרְאָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת ה׳חֲלִיף׳, שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת, בְּבְחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים ג, ז ח): ״שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים וְכוּ׳ כֻּלָּם אֲחוּזֵי חֶרֶב״ וְכוּ׳, שֶׁזּוֹהוּ בְּחִינַת יִרְאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ״ל שָׁם בְּסוֹף הַמַּאֲמָר (אוֹת יא) עַל פָּסוּק (תְּהִלִּים קמה, יא): ״וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ״, שֶׁהַגְּבוּרָה בְּחִינַת יִרְאָה, וְזֶה בְּחִינַת (שָׁם קמט, ו): ״חֶרֶב פִּיפִיּוֹת״ הֵינוּ הַחֲלִיף שֶׁל הַשְׁחִיטָה, וְעַל כֵּן צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה הַחֲלִיף שָׁלֵם מִכָּל פְּגָם, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ שׁוּם חִסָּרוֹן וּפְגָם כְּלָל (יוֹרֶה דֵּעָה, סִימָן יח, סְעִיף ב), כִּי ׳בְּאַתְרָא דְּחִילָא, תַּמָּן תִּשְׁתַּכַּח שְׁלֵמוּתָא׳ כַּנַּ״ל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לד, י): ״כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו״, וְעַל כֵּן צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה הַחֲלִיף שָׁלֵם בְּלִי שׁוּם פְּגָם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה בִּבְחִינַת יִרְאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוּת בְּלִי שׁוּם חִסָּרוֹן, כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו, כַּנַּ״ל. כִּי הַשְׁחִיטָה מְכֻשֶּׁרֶת הַבְּשֵׂר לֶאֱכִילַת יִשְׂרָאֵל, וְאֶכִילַת יִשְׂרָאֵל הִיא בְּמָקוֹם קָרְבָּן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת נה.), ׳שֻׁלְחָן מְכֻפָּר כְּמִזְבֵּחַ׳, וְעַל כֵּן אִי אֶפְשָׁר שֶׁיְּכֻשַּׁר הַבְּשַׂר לֶאֱכִילָה כִּי אִם עַל יְדֵי בְּחִינַת יִרְאָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁלֵמוּת, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַחֲלִיף הַשָּׁלֵם בְּלִי שׁוּם פְּגָם, וְאָז יְכוֹלִין לְהַכְשִׁיר הַבְּשַׂר לֶאֱכִילַת יִשְׂרָאֵל,

יו״ד בשר שנתעלם מן העין הלכה ג (עפ״י תורה רעז) **אות ב׳** – מֵחֲמַת שֶׁעִקַּר תִּקּוּן בָּשָׂר זֶה הַכָּשֵׁר הוּא; שֶׁאָנוּ מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מֵהֵיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, עַל יְדֵי הַתִּקּוּנִים שֶׁאָנוּ עוֹשִׂין, דְּהֵינוּ שְׁחִיטָה וְכֵיוֹצֵא, כִּי הַכֹּל הוּא כְּדֵי לְתַקֵּן וּלְהַעֲלוֹת הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁנָּפְלוּ בְּזֶה הַחַי, לְהוֹצִיאָם מֵהֵיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, כִּי זֶהוּ כְּוָנַת כָּל הַמִּצְוֹת וְהַתִּקּוּנִים שֶׁעוֹשִׂין – הַכֹּל כְּדֵי לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת הַנִּיצוֹצוֹת מֵהֵיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת. וּבִשְׁבִיל זֶה סַכִּין הַשְׁחִיטָה נִקְרָא ״חֲלִיף״ – לְשׁוֹן חִלּוּף, כִּי עַל יְדֵי הַשְׁחִיטָה מַעֲלִין וּמוֹצִיאִין הַנֶּפֶשׁ הַחַי מִן הַחִלּוּף וְהַתְּמוּרָה שֶׁהָיָה עַד הֵנָּה בְּהֵיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, עַד שֶׁנֶּחֱלָף וְנִמְצָר אָדָם בִּבְהֵמָה, כִּי זֶה הַנֶּפֶשׁ הַמְגֻלְגָּל הוּא בְּחִינַת אָדָם. וְנִתְגַּלְגֵּל וְנֶחֱלָף בִּבְהֵמָה עַל יְדֵי שֶׁשָּׁלְטוּ בּוֹ הֵיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת. וְעַל יְדֵי הַשְׁחִיטָה מוֹצִיאִין הַנֶּפֶשׁ מִשָּׁם וְחוֹזֵר לִמַּעֲלָתוֹ לִבְחִינַת אָדָם. **וְעַל כֵּן נִקְרָא הַסַּכִּין ״חֲלִיף״, כִּי הוּא חוֹזֵר וּמַחֲלִיף וּמְתַקֵּן וּמַעֲלֶה מִבְּהֵמָה לְאָדָם כַּנַּ״ל. וְאָזַי הַכֶּשֶׁר הַבָּשָׂר בַּאֲכִילָה עַל יְדֵי שֶׁנִּתְתַּקֵּן וְיָצָא מֵהֵיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, וּמֵחֲמַת שֶׁזֶּה הַבָּשָׂר הָיָה בְּבוּשׁ תְּחִלָּה בְּהֵיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת**, עַל כֵּן תֹּכֶף כְּשֶׁנִּתְעַלֵּם מִן הָעַיִן, אָנוּ חוֹשְׁשִׁין פֶּן שָׁלְטוּ בּוֹ הֵיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, וְנִתְחַלֵּף הַהֶתֵּר בְּאִסּוּר, עַל כֵּן הוּא אָסוּר בַּאֲכִילָה.

יו״ד איבר מן החי הלכה ב (עפ״י תורה ז׳ תנינא) **אות א** – כִּי ה׳חֲלִיף׳ הוּא בְּחִינַת (יְשַׁעְיָה לד, ו) ״חֶרֶב לַה״, בְּחִינַת הַדְּבוּר, בְּחִינַת (שָׁם מט, ב): ״וַיָּשֶׂם פִּי כְּחֶרֶב חַדָּה״, בְּחִינַת מַלְכוּת פֶּה (תִּקּוּנֵי זֹהַר יז.), וְכַמּוּבָא (סִימָן לז). וּכְמוֹ שֶׁעִקַּר הָאֲרַת הָרֵב שֶׁמַּאִיר בַּתַּלְמִיד הוּא עַל יְדֵי הַדְּבוּר, כְּמוֹ כֵן עַל יְדֵי הַחֲלִיף שֶׁהוּא בְּחִינַת דִּבּוּר, בְּחִינַת מַלְכוּת, מַאִירִין בְּנֶפֶשׁ הַחַי בְּחִינַת הָאֲרַת הַתַּלְמִיד, דְּהֵינוּ בְּחִינַת ״מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ״, שֶׁזּוֹהוּ בְּחִינַת מַלְכוּת, בְּחִינַת מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קג, יט): ״וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה״. וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא ׳חֲלִיף׳ עַל שֵׁם חֲלִיפוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת בֵּן וְתַלְמִיד כַּנַּ״ל. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (מִדּוֹת ד, ז): ׳לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ ׳בֵּית הַחֲלִיפוֹת׳? שֶׁשָּׁם גּוֹנְזִין אֶת הַסַּכִּינִים׳. כִּי הַחֲלִיף הוּא בְּחִינַת חֲלִיפוֹת – כִּי עַל יָדוֹ מְאִירִין הָאֲרַת הַתַּלְמִיד בְּנֶפֶשׁ הַחַי כַּנַּ״ל, כִּי מַעֲלִין אֶת הַנֶּפֶשׁ עַל יְדֵי הַחֲלִיף, וְאָזַי מוֹדִיעִין לָהּ מִידִיעָתוֹ יִתְבָּרַךְ וּמְעוֹרְרִין וּמְקִיצִין אוֹתָהּ בִּבְחִינַת ״הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר״, כִּי ״מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ״ כַּנַּ״ל, שֶׁזֶּה מַמָּשׁ בְּחִינַת הָאֲרַת הַתַּלְמִיד, כַּנַּ״ל. ....מּוּבָא בְּזֹהַר (בְּשֶׁלַח סה:) , כִּי הַשְׁחִיטָה הוּא בְּחִינַת מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק, כִּי מַכְנִיעִין רוּחַ הַבַּהֲמִיּוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲמָלֵק, כִּי עֲמָלֵק הָיָה מְשֻׁנֶּה עִצְמוֹ לִבְהֵמָה (כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י עַל פָּסוּק ״מִשּׁוֹר עַד שֶׂה״ וְכוּ׳ (שְׁמוּאֵל א טו, ג)). כִּי עֲמָלֵק

א ד׳ ד׳ אלול תשפה אומן

ב **עתה** – הכוונה איזה פנים יש לה עכשיו בזמן שהוא מסתבל על החליף

הוּא בְּחִינַת שֶׁמַּחֲלִיף וּמַלְבִּישׁ רוּחַ הָאָדָם בְּרוּחַ הַבְּהֵמָה, כִּי הוּא רוֹצֶה לְהַגְבִּיר רוּחַ הַבְּהֵמִיּוּת, חַס וְשָׁלוֹם, וְאָנוּ מַכְנִיעִין אוֹתוֹ עַל יְדֵי ״חֶרֶב לַה״, בְּחִינַת יְהוֹשֻׁעַ. וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁחִיטָה שֶׁמַּכְנִיעִין עַל יְדֵי הַחַלִּיף, שֶׁהִיא בְּחִינַת ״חֶרֶב לַה״ אֶת רוּחַ הַבְּהֵמִיּוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲמָלֵק. וּמַעֲלִין וּמוֹצִיאִין מִשָּׁם אֶת הַנֶּפֶשׁ דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁזֶּהוּ עִקַּר בְּחִינַת מִלְחֶמֶת עֲמָלֵק – לְהוֹצִיא בִּלְעוֹ מִפִּיו. **וְעַל כֵּן נִקְרָא 'חֲלִיף', שֶׁחוֹזְרִין וּמַחֲלִיפִין נֶפֶשׁ הַחַי בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם, כִּי מַעֲלִין אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁבַּבְּהֵמָה לִבְחִינַת אָדָם כְּנַ״ל. שֶׁהוּא בִּבְחִינַת חֲלִיפוֹת, כִּי בְּחִינַת אָדָם יֵשׁ לוֹ חֲלִיפוֹת לְעוֹלָם, עַל יְדֵי שֶׁיּוֹדֵעַ וּמוֹדִיעַ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁזֶּה הַחֲלִיפוֹת וְהַהַשְׁאָרָה שֶׁנִּשְׁאָר מִן הָאָדָם בָּעוֹלָם וְכוּ', כַּנַּ״ל.**

שיחות

מַאֲמַר [״בַּקָּמִים עָלַי״, (ליקו״מ ח״א) סִימָן רע״ז, וּמַאֲמַר] ״דַּע, שֶׁעַל חֵלֶף טוֹב וְכוּ׳״ – ״בְּקַנְּאוֹ אֶת קִנְאָתִי וְכוּ׳״, (ליקו״מ ח״א) סִימָן רע״ח, [וּמַאֲמַר ״אֲזַמְּרָה״, (ליקו״מ ח״א) סִימָן רפ״ב], נֶאֱמְרוּ בִּשְׁמִינִי עֲצֶרֶת תקס״ח. [וְאַחַר סַפּוֹת בְּנִסְיעָתוֹ לְלֶמְבּוּב, בְּשָׁעָה שֶׁלִּוּוּ אוֹתוֹ מִקְּרַאסְנָע, גִּלָּה אָז עִנְיַן הַמַּשְׁכָּן וְהַתִּינוֹקוֹת וְכוּ׳, שֶׁהוּא גְּמַר מַאֲמַר ״אֲזַמְּרָה״ הַנִּזְכָּר–לְעֵיל]: (– חיי מוהר״ן, סעיף נ״ט).

״בְּקַנְּאוֹ אֶת קִנְאָתִי״ (בַּמִּדְבָּר כ״ה, יא), בְּחִינַת הַצַּדִּיק שֶׁאֵינוֹ מְקַנֵּא שׁוּם צַדִּיק, לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בָּעוֹלָם הַבָּא, רַק אוֹתוֹ לְבַדּוֹ יִתְבָּרַךְ:

רבי לוי יצחק זצ״ל – בסוף תורה רעח שעל חליף טוב אפשר לראות את כלי בית המקדש וכו׳ כתוב 'בקנאו את קנאתי', (שיש צדיק שאין לו במי לקנאות רק בהשי״ת). לכאורה קשה מה השייכות של 'בקנאו את קנאתי' לתורה זו? **שמעתי,** שכאשר הרבי אמר את התורה הזו, רבי נתן כל כך התפעל ואמר: ״רבי, במי אתם יכולים לקנאות ?! ״, רבי נתן יצא מהכלים מרוב התפעלות כשהרבי אמר את הרעיון הזה! ועל זה ענה לו רבינו ז״ל: 'בקנאו את קנאתי', אכן יש כזה צדיק שאינו מקנא באף צדיק אחר 'לא בעולם הזה ולא בעולם הבא', רק בהשם יתברך לבד הוא מקנא! כח נמצא אם כן שיש קשר בין 'בקנאו את קנאתי' לדיבורים שלפני כן! רבי נתן הרי שמע אחרת דיבור מהרבי!!! (טעם זקנים גליון ח' בלשה״ק שיעור בפרשת מקץ תשלה עמ' יג)

כשאנו לומדים תורה זו, אין לנו בה הרגשה כלל וכלל, אך רבי נתן יצא מכליו מרוב התפעלות! כמו כן ישנה תורה – תורה רע״ח, סוף חלק ראשון: דַּע שֶׁעַל חֲלִיף טוֹב יְכוֹלִין לִרְאוֹת כָּל הַכֵּלִים שֶׁל הַבֵּית הַמִּקְדָּשׁ ... ״שָׂא נָא כֵלֶיךָ״, רָמַז עַל כֵּלִים שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. בסוף תורה זו ישנו חלק נוסף: ״בְּקַנְּאוֹ אֶת קִנְאָתִי״, בְּחִינַת הַצַּדִּיק שֶׁאֵינוֹ מְקַנֵּא שׁוּם צַדִּיק, לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בָּעוֹלָם הַבָּא, רַק אוֹתוֹ לְבַדּוֹ יִתְבָּרַךְ. לכאורה, איזו שייכות יש לחלק השני עם חלקה הראשון של התורה? אלא הפשט הוא: כשרבי נתן שמע מהרבי גילוי זה (שעל חליף טוב וכו') הוא כל כך התפעל. הוא שאל את הרבי: ״רבי, וועמען זענט איר מקנא? רבי, במי אתם מקנאים? – כאלו השגות אתם משיגים?! – ״וועמען זענט איר מקנאי״?! ענה לו הרבי בזה הלשון: ״בקנאו את קנאתי – נאר השי״ת לבד!״ (והעתיקם מוהרנ״ת כחלק מהתורה הנ״ל). אני מתכוון לומר; לרבי נתן הייתה כזו הרגשה בדבריו של הרבי; הוא הרגיש שזה ממש הרבי בעצמו !! (מאחר וידע לגלות זאת סימן שהוא באמת אוחז בזה״). (טעם זקנים גליון ל״ו בלשה״ק שיעור בפרשת כי תצא תשלד עמ' יא)

שמעתי דבר צחות נאה בשם (הרה״ח ר' יעקב משה סלמנוביץ הי״ו) שהנה מצד אחד הפליג רבינו במעלתו שאין לו במי לקנאות אלא רק בו יתברך, בבחינת ״בקנאו את קנאתי״ וְכוּ׳, ומצד שני אמר רבינו בלשונו הקדוש במקום אחר (שיחה״ר סי״ד) אני מקנא מאוד איש כשר שקורין ״ערליכר יוד״, ובמקום אחר (חיי״מ תק״כ) אמר שהוא מקנא בעבודות הפשוטות של איש כשר פשוט שהיה דר בברסלב, וזה היה בסוף ימיו, ומזה נפליג ונבין מעט כמה קנאה גדולה היתה לו ליהודי הפשוט. ודו״ק; (מעדני מלך).

ספר המדות ראיה יא. הַזַּכֵּי הָרְאוּת יְכוֹלִין לִרְאוֹת עַל הַחֲלָפִים שֶׁל הַשּׁוֹחֲטִים אֶת הַכֵּלִי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.
שם שוחט ח״ב ד. הַזַּכֵּי הָרְאוּת יְכוֹלִים לִרְאוֹת עַל הַחֲלָפִים שֶׁל הַשּׁוֹחֲטִים אֶת הַכֵּלִי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

קושיות

א. מה הכוונה חליף טוב? כנראה הכוונה שהוא חד וחלק וצ״ע אולי גם תלוי בכוונת המכין את הסכין דהיינו דעת ראה לק״ה שחיטה א ה.

ב. צ״ע כיון שהכוונה לסכין שחיטה מדוע נקט חליף?

ג. בספר המדות (ראיה יא) הזכי ראות יכולים לראות על סכין שחיטה את כלי המקדש וצ״ע כיון שהם זכי ראות מדוע רק את כלי המקדש הם יכולים לראות, ומה מיוחד בכלי המקדש דווקא, מאחר שהם רואים מסוף העולם ועד סופו. ואמנם עי״ש (ראיה יב)/[1] זכי הראות יכולים שם לראות באדם מי הוא רבו. אבל צ״ע מדוע באות יא כתב הזכי ראות בה' הידיעה ואילו באות יב כתב זכי הראות בלי ה' הידיעה. ואולי כי באמת את כלי המקדש על חליף יכול רק הזכי ראות הידועים המיוחדים ולא סתם זכי הראות.

ד. יכולין לראות כל הכלים של הבית המקדש – צ״ע על איזה כלים מדבר האם כלי אהל מועד שהיה בהם קדושה נצחית מכח קדושת משה רבנו, או גם כלי בית שני או גם בית ראשון. ומה מהם מרבה בלשון ״כל הכלים״

ה. כשאמר יצחק לעשו שא נא כליך רמז לו שכלי המקדש נראים על הסכין היפה – צ״ע איזה כלי מקדש היו אז? לכן נ״ל שהכוונה לכלי המקדש של מעלה.

---

[1] **ספר המדות** ראיה יב. זַכֵּי הָרְאוּת יְכוֹלִין לְהַבְחִיר אֶת הָאָדָם מִי רַבּוֹ, שֶׁלִּמְּדוֹ תוֹרָה. וְדַוְקָא כְּשֶׁמַּבְחִירִין אֶת תֹּאַר פְּנֵי הָרַב,.....

ו. כשאמר יצחק לעשו שיבדוק הסכין וישחוט יפה שא נא כליך, – צ״ע היתכן שרבנו מפרש פירוש חדש ש״שא נא כליך״ הכוונה רק לבדיקת סכין? אדרבה הרי במדרש שהזהיר אותו שלא יאביל אותו נבלות וטריפות ומדוע לא אמר לו תכין סכין והבא לי שאבדוק אותה כמו שמקובל שמראים את הסכין למרא דאתרא. ועוד איך סמך עליו בבדיקת הסכין הרי כיון שלעצמו לא חשש לאכול נבלה שהרי היו בני נח שנבלה מותרת להם ומסתמא רק יצחק לעצמו קיים את התורה ולא ציוה על בניו כ״ש על עשו. ובפרט שהיה מומר ואפילו אם רק לתיאבון אין אוכלים משחיטתו אלא אם בדק את הסכין לפני או בדיעבד אחרי השחיטה (ש״ע יו״ד ב׳ ב׳).

ז. וזה שאמר יצחק לעשו – צ״ע הרי עשו ודאי לא היה מזכי הראות שראה את כלי המקדש על חליף, ולשם מה יצחק אמר לו זאת. ואולי רמז לו שכיון שאני יכול לראות זאת בוודאי אדע אם תשחוט בסכין כשר או לא. ובזה יתורץ קושיא שרבים מקשים כיצד יצחק התכוון לאכול משחיטת מומר? ראה ישמח משה שמקשה באריכות ומתרץ שיצחק ראה במאכל אם הוא כשר או לא/[ד]\ ועשו ידע זאת לכן ביקש מיעקב שישחט עבורו/[ה]\. מאידך צ״ע התרגום יונתן בראשית כז לא שעשו לא הצליח לצוד ועל כן שחט כלב והביא לאביו, ולפי המבואר כאן הרי אביו רמז לו שיודע אפילו אם הסכין פגום כל שכן שיודע שהוא כלב ולא חיה או בהמה כשרה.

ח. הכלים של הבית המקדש איזה פנים יש להם – צ״ע האם הכוונה שלא רואה את הכלים אלא רק איזה פנים יש להם, או שע״י שרואה אותם רואה איזה פנים יש להם. ואולי הכוונה לכלי המקדש של מעלה שהוא הפנים של ביהמ״ק של מטה כי לשם הוא פונה.

ט. צ״ע דווקא סכין שהוא מקצר ימים וע״כ חז״ל הקפידו/[ו]\ שלא להניחו על המאריך חיים שהוא שלחן כמזבח, דווקא בו אפשר לראות את כלי המקדש שביניהם גם המזבח.

י. יש צדיק שאין לו במי לקנא וכו׳ – צ״ע מה הקשר למה שאמר לפני כן שעל חליף אפשר לראות כלי בית המקדש. ראה לעיל בשיחות מה ביאר בזה רבי לוי יצחק זצ״ל שמוהרנ״ת כל כך התפעל כששמע תורה זו וכו׳. ונ״ל משמע מזה שדווקא צדיק כזה יכול לראות כלי המקדש על חליף.

יא. הצדיק שאינו מקנא שום צדיק, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, רק אותו לבדו יתברך – צ״ע ראה שיחות הר״ן/[ז]\ שאמר אני מקנא מאד איש כשר (שקורין ערליכר יהודי). ומשמע שהכוונה לאיש פשוט שכל היום הוא עם כסופים לעשות רצון ה׳ ית׳. גם עי״ש קנט/[ח]\ שפעם שאל את מוהרנ״ת איך זוכים להיות יהודי. ובחי״מ/[ט]\ אמר שמקנא איש פשוט שיכול לומר הרבה תחינות ובקשות מהסדורים הגדולות וכן מיני עבודות

[ד] **ישמח משה** – פרשת תולדות – מבואר במסכת קדושין (דף י״ח ע״א) דעשו מומר היה, בהא דמשני ישראל מומר שאני עיין שם, ועובד עבודה זרה היה, דהרי בעודו במעי אמו כשהיתה עוברת על בתי עבודה זרה היה מפרכס לצאת (ב״ר פס״ג ו׳), ובודאי זה היה דרכו גם אחר כך, וכן כתב בבעל הטורים יעקב הלך אחר צו את בני ישראל, ועשו הלך אחר צו זה עבודה זרה, וכן כתב רש״י (ד״ה ויגדלו) זה פירש לבית המדרש וזה פירש לעבודה זרה, וקיימא לן (חולין ד׳ ע״ב) דמומר לעבודה זרה, הוא מומר לכל התורה כולה וכעכו״ם יחשב, אם כן איך אכל יצחק משחיטתו, הלא אפילו אם שחט כהוגן שחיטתו נבלה, וכבר ידענו (ויק״ר פ״ב י׳) כי האבות קיימו כל התורה כולה, ובפרט להמבואר ליודעי חן דמי שאוכל משחיטת רשע, פוגם בנפשו כי הוא רק פוגם בשחיטתו ואינו מתקן. .....לפי המבואר במדרש איכה (איכ״ר) מאנשי ירושלים מה שהבירו באכילתם הבשר, מבואר דיוכלו להכיר מהות השוחט באכילת הבשר, ובודאי ליצחק כל רז לא אניס ליה, וגם קבל מאברהם כל החכמה שהיו כליותיו נובעין לו חכמה (ב״ר פס״א ב׳);. .... והנה גם עשו ידע שיצחק לא יבא לידי תקלה על ידו, ולא יאכל משחיטתו, וגם שיכיר במהותו על ידי זה, ולזה התחכם הרשע בכל מה שצד לאביו, הביא ליעקב שישחוט לצורך אביו, ויעקב עשה זאת בשביל כבוד אביו אף שלא ידע אביו. והנה יעקב בשחיטתו תיקן הרבה מאד, לפי שהיה איש תם, היינו השלם הגמור בכל השלמות ויכול לתקן בכל המדריגות, וגם יושב אוהלים אהלו של שם ועבר וידע כל הסודות והרזין והכוונות. והנה עשו הביא את זה לאביו, והכיר אביו באכילתו כי השוחט הוא צדיק גדול מאד, וחשב שהוא בעצמו שחטו, על כן חשבו לצדיק גדול מאד והצנע לכת, שמראה עצמו כאיש שדה והוא גדול ואיש אלקים. וז״ש ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו לרמאות רוחו,

[ה] **צ״ע** ראה ב״ר ותנחומא (בובר פ״י) ופסיקתא שעשו התעכב כיון שהיה צד וקושר והיה המלאך הולך ומתירן ומבריח. וא״כ מתי הספיק לבקש מיעקב שישחט לו. גם עיין תרגום יונתן בראשית כז לא שכיון שהקב״ה עיכב אותו ולא מצא ציד לכן שחט כלב והביא לאביו. ועי״ש שפתי כהן שהביא זאת בשם התרגום ירושלמי.

[ו] **בית יוסף** על או״ח סימן קפ ס״ק \{ה\} כתב הרוקח בסימן של״ב מכסין סכין בשעת ברכת המזון על שם לא תניף עליהם ברזל (דברים כז ה) במכילתא (פרשה יא אות ח) אינו דין שיניף המקצר על המאריך ושולחן במזבח בשילהי חגיגה (כז.) עכ״ל

[ז] **שיחות מוהר״ן אות יד** – אני מקנא מאד איש כשר (שקורין ערליכר יהודי), (ל) כי נדמה שהולך בן אדם עם דקין וכרכשות ואברים כשאר כל העולם ואף על פי כן באמת הוא ענין אחר לגמרי, כי איש כשר יקר מאד אשרי לו. והעקר הוא הרצון והכסופין ואף על פי שאין לצאת בזה (כמבאר במאמר ויהיו נא פי שנים, ב״לקוטי מוהר״ן״ ס״ו)

[ח] **שיחות מוהר״ן** אות קנט –פעם אחת אחר שבועות בקהלת זאסלאב (שכט) אמר לפני בדרך קובלנא: איך זוכין להיות יהודי? (של) והייתי משתומם מאד לפניו על זה כפי מה שהייתי יודע מגדולתו ועבודתו מכבר אשר אי אפשר לשער במח כלל ועדין נדמה בעיניו שלא התחיל כלל: ענה ואמר: הלא בעת שהייתי יגע בשביל עבודת ה׳ לא עלה על דעתי שאזכה לזה, ולא הייתי יודע כלל ממה שאני יודע עכשו. וכי עלה על דעתי לכסף ולהתגעגע לידע מה שאני יודע עכשו?! כי לא הייתי יודע כלל שום מציאות וידיעה מהשגה זו לכסף ולהתגעגע אלי. אם כן גם עכשו, מי יודע מה שיש עוד להשיג ומה שאוכל לזכות עוד? ! והבן. אחר כך אמר: אך זאת נחמתי, שכל היום כולו אני מבלה רק על תורה ותפלה:

[ט] **חיי מוהר״ן** אות תקב (עז) הָיָה אוֹהֵב מְאֹד אֶת הָעֲבוֹדוֹת הַפְּשׁוּטוֹת וְכוּ׳ וְהָיָה אוֹהֵב מְאֹד מִי שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר הַרְבֵּה תְּחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת בְּתוֹךְ הַסִּדּוּרִים הַגְּדוֹלִים וְכוּ׳ בַּנִּדְפָּס בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן ק״ד וְאָמַר אֲנִי מְקַנֵּא אֶת ר״י חֲתַן ר״י שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר הַרְבֵּה. הַיְנוּ שֶׁפֹּה בְּרֶסְלַב הָיָה אִישׁ

פשוטות, ואמנם מבואר שם שאמר זאת אחרי שחלה אבל גם תורה זו נאמרה כשחלה. וראה תורה מט תנינא וְהוּא מַעֲלָה גְּדוֹלָה, כְּשֶׁיֵּשׁ עֲדַיִן יֵצֶר הָרָע לְהָאָדָם, כִּי אָז יָכוֹל לַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עִם הַיֵּצֶר הָרָע דַּיְקָא, וכו׳ עי״ש. אע״פ שבודאי לא רצה רבנו לחזור למדרגת איש שיש לו יצה״ר גשמי אבל קנא בו מצד המעלה הזו שהוא כבר איבד אותה.

יב. לפירוש הטעם זקנים שהכוונה שרבנו קינא רק בהקב״ה, צ״ע מה הקשר בין קנאה בהש״י של רבנו, לקנאה להש״י של פנחס? שמעתי/[ו] לבאר שזה שלימות הברית לגמרי עד שאין שום הסתכלות כלל אלא עליו ית׳, בבחי׳ שלימות האהבה כמבואר בזהר (ויחי רמה.)/[יא] אהבה שלא קשור בה קנאה אינה אהבה, כי תולדת האהבה היא שמקנא שלא יהיה שום שותף באהבה הזו.

יג. קינא את קנאתי – נאמר על פנחס בזמן שמשה רבנו היה חי, ואיך אפשר לומר שפירוש ״קינא את קינאתי״ הכוונה שאין לו במי לקנא, הרי לפנחס היה משה לקנא בו. ואולי כמבואר במדרש/[יב] שמשה ואהרן וכל הזקנים עומדים ובוכים ומשמים גרמו למשה לשכוח ההלכה ולהתעצל במצווה זו, כדי שיזכה בה פנחס/[יג]. עכ״פ למעשה באותה שעה לא היה לו במי לקנא אלא את ה׳ ית׳.

יד. הצדיק שאינו מקנא שום צדיק, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, רק אותו לבדו יתברך – מה שלמד בטעם זקנים שלרבנו לא היה צדיק לקנא בו אלא קנא רק בהקב״ה. צ״ע כי רבנו לא אמר שמקנא בהקב״ה אלא מקנא את הקב״ה. וזהו שסמך דבריו עה״פ בקנאו את קנאתי. דהיינו שמדבר על קנאת ה׳ צבקות שהיא ממדת הנצח סניף של אהבת ה׳, דהיינו בקנאתו של פנחס, ואינה קנאת סופרים שעליה מדבר בשיחות הר״ן הנ״ל. ואולי רמז למדרגת אהבת ה׳ של רבנו שבה אין לו שום צדיק לקנא בו, דהיינו כפנחס שלא היה שום צדיק בעולם שיכול לקנא קנאת ה׳ צבקות באותה שעה, כך גם רבנו אין עוד צדיק כמוהו למסור נפש בקנאת ה׳ צבקות לצאת במלחמה בסט״א מתוך אהבת ה׳ עבור ישראל להחזירם בתשובה.

הקדמה

הקשר בין חליף דהיינו סכין שחיטה לכלי בית המקדש.

לא מצאתי מבארים ואולי כדי קצת לקרב לשכל אפשר לומר כמה נקודות, אחת שגם החליף הוא כלי שרת בבית המקדש ושחיטה היא אחת מד׳ עבודות שבהקרבת קרבן (שחיטה קבלה הולכה זריקה), ובשני צידי האולם/[יד] העודפים על רוחב ההיכל/[טו] היה מקום שנקרא בית החליפות שבו היו כ״ד תאים לסכיני השחיטה של כל כ״ד משמרות. וברמב״ם משמע ששם היו גונזים את הסכיני שחיטה שנפגמו/[טז].

אֶחָד שֶׁהָיָה רָגִיל לוֹמַר הַרְבֵּה תְּחִנּוֹת וּתְהִלִּים וּמַעֲמָדוֹת בְּכָל יוֹם, וְאָמַר רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה שֶׁהוּא מְקַנֵּא אֶת הָאִישׁ הַזֶּה שֶׁיְּכוֹל לוֹמַר הַרְבֵּה וְגַם הוּא בְּעַצְמוֹ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה קֹדֶם שֶׁהִגִּיעַ לוֹ הַחוֹלַאַת הַכָּבֵד שֶׁנִּסְתַּלֵּק עַל יָדוֹ, קֹדֶם לָזֶה כָּל יָמָיו הָיָה מְזַמֵּר זְמִירוֹת הַרְבֵּה בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וּמִי שֶׁלֹּא שָׁמַע אוֹתוֹ כְּשֶׁהָיָה מְזַמֵּר בְּשַׁבָּת אֲזַמֵּר בְּשָׁבְחִין בְּלֵיל שַׁבָּת וַאֲסַדֵּר לְסִעֻדָתָא בַּבֹּקֶר וְכֵן שְׁאָר הַזְּמִירוֹת כָּל מְקַדֵּשׁ וּמְנוּחָה וְשִׂמְחָה וכו׳ לֹא שָׁמַע טוֹב מֵעוֹלָם, אַשְׁרֵי אֹזֶן שָׁמְעָה זֹאת, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּשְׁמַע זֹאת לֶעָתִיד בָּעוֹלָם הַבָּא:

[ו] **מהריצ״ח** בתורה לד שיעור יג

[יא] **זוהר ויחי דף רמה.** – קָשָׁה בִּשְׁאוֹל קִנְאָה, כָּל מַאן דְּרָחִים, וְלָא קָשִׁיר עִמֵּיהּ קִנְאָה, לָאו רְחִימוּתֵיהּ רְחִימוּתָא. בֵּיוָן דְּקִנְאָ, הָא רְחִימוּתָא אִשְׁתְּלִים. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְקַנָּאָה לְאִנְתְּתֵיהּ, בְּגִין דְּיִתְקַשַּׁר עִמֵּהּ רְחִימוּתָא שְׁלִים, דְּהָא מִגּוֹ כָּךְ לָא יְהִיב עֵינוֹי בְּאִינְתּוֹ אָחֳרָא.

[יב] **במדבר רבה כ׳ כד** – יִשְׂרָאֵל בְּסוֹף אַרְבָּעִים שָׁנָה חָנוּ עַל הַיַּרְדֵּן לָעֲבֹר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר לג, מט): וַיַּחֲנוּ עַל הַיַּרְדֵּן מִבֵּית הַיְשִׁמֹת עַד אָבֵל הַשִּׁטִּים בְּעַרְבֹת מוֹאָב, וְשָׁם נִפְרְצוּ בְּזִנּוּת וְרָפוּ יְדֵי מֹשֶׁה וִידֵי צַדִּיקִים עִמּוֹ, וְהֶמָּה בֹכִים וְהוּא עוֹמֵד כָּנֶגֶד שִׁשִּׁים רִבּוֹא, (שמות לב, כ): וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ, וְרָפוּ יָדָיו, אֶלָּא בְּשִׁבִּיל פִּינְחָס שֶׁעָבוֹא וְיִטֹּל אֶת הָרָאוּי לוֹ. **וּלְפִי שֶׁנִּתְעַצֵּל** (דברים לד, ו): וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ, לְלַמֶּדְךָ שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לִהְיוֹת עַז כַּנָּשֶׁר, וְקַל כַּנֵּשֶׁר, וְרָץ כַּצְּבִי, וְגִבּוֹר כָּאֲרִי, לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנוֹ, מִכָּאן אַתְּ לָמֵד שֶׁמְּדַקְדְּקִים עִם הַצַּדִּיקִים עַד כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה.

[יג] **בראשית רבה צו ג׳** – דָּבָר אַחֵר, וְאֵין שִׁלְטוֹן בְּיוֹם הַמָּוֶת, כְּשֶׁעָשָׂה זִמְרִי אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה מַה כְּתִיב שָׁם (במדבר כה, ח): וַיָּבֹא אַחַר אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֻּבָּה, וְהֵיכָן הָיָה מֹשֶׁה, וּפִינְחָס מְדַבֵּר לִפְנֵי מֹשֶׁה, אֶלָּא לְקַיֵּם וְאֵין שִׁלְטוֹן בְּיוֹם הַמָּוֶת, וְאֵין מָוֶת אֶלָּא לָשׁוֹן הַשִּׁפָּלָה.

יפה תאר – ופנחס מדבר לפני משה. שנתעלמה ממנו הלכה ופנחס ראה מעשה ונזכר הלכה הבועל ארמית קנאין פוגעין בו כדאיתא בשמ״ר פ״כ. וז״ש נתנה הישועה לפנחס והשפיל את משה. כי מאת ה׳ היתה זאת שתתעלם ההלכה מאת משה. כיון שכבר באה העת כי הישועה תנתן לפנחס ואין מלכות נוגעת בחבירתה אפילו כמלא נימא לכן נתגדל פנחס. וזה הוא פירושו אין שלטון ביום המות כי לא תועיל השולטנות כלל ביום שהגיעה העת להשפל ולהעביר השררה לאחר:

[יד] **ראה משנה מסכת מדות** פרק ד (ז) מֵהַמִּזְרָח לַמַּעֲרָב מֵאָה אַמָּה, כֹּתֶל הָאוּלָם חָמֵשׁ, וְהָאוּלָם אַחַת עֶשְׂרֵה, כֹּתֶל הַהֵיכָל שֵׁשׁ, וְתוֹכוֹ אַרְבָּעִים אַמָּה, אַמָּה טְרַקְסִין, וְעֶשְׂרִים אַמָּה בֵּית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, כֹּתֶל הַהֵיכָל שֵׁשׁ, וְהַתָּא שֵׁשׁ, וְכֹתֶל הַתָּא חָמֵשׁ. מִן הַצָּפוֹן לַדָּרוֹם שִׁבְעִים אַמָּה, כֹּתֶל הַמִּסְבָּה חֲמֵשׁ, וְהַמִּסְבָּה שָׁלֹשׁ, כֹּתֶל הַתָּא חָמֵשׁ, וְהַתָּא שֵׁשׁ, כֹּתֶל הַהֵיכָל שֵׁשׁ, וְתוֹכוֹ עֶשְׂרִים אַמָּה, כֹּתֶל הַהֵיכָל שֵׁשׁ, וְהַתָּא שֵׁשׁ, וְכֹתֶל הַתָּא חָמֵשׁ, וּבֵית הוֹרָדַת הַמַּיִם שָׁלֹשׁ אַמּוֹת וְהַכֹּתֶל חָמֵשׁ אַמּוֹת. **הָאוּלָם עוֹדֵף עָלָיו חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִן הַצָּפוֹן, וַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִן הַדָּרוֹם, וְהוּא הָיָה נִקְרָא בֵּית הַחֲלִיפוֹת, שֶׁשָּׁם גּוֹנְזִים אֶת הַסַּפִּינִים.** וְהַהֵיכָל צַר מֵאֲחֲרָיו, וְרָחָב מִלְּפָנָיו, וְדוֹמֶה לְאֲרִי, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כט), הוֹי אֲרִיאֵל אֲרִיאֵל קִרְיַת חָנָה דָּוִד, מָה הָאֲרִי צַר מֵאֲחֲרָיו וְרָחָב מִלְּפָנָיו, אַף הַהֵיכָל צַר מֵאֲחֲרָיו וְרָחָב מִלְּפָנָיו:

תפארת ישראל – בית החליפות – אותו רווח של י׳ אמה מצפון לדרום וי״א אמה ממזרח למערב, שהיה האולם יתר לכאן ולכאן, היה חדר מכאן ומכאן, ונקראו בית חליפות: **ששם גונזים** את הסכינים – דלכל משמר ומשמר היה שם ארגז מיוחד בכותל לגנוז שם סכיניהן. **ולכל** א׳ מב׳ בתי החליפות שבאולם היו ב׳ פתחים, א׳ לאולם, וא׳ בזוית, דהיינו אותו בית החליפות שבאולם בצפון, היה לו פתח הב׳ בזוית צפונית מערבית, ואותו בית החליפות שבאולם בדרום היה לו פתח הב׳ בזוית דרומית מערבית, וכל א׳ מב׳ אלו הפתחים היה גבוה ח׳ אמות והיה זה כדי להכשיר כל עזרה כולה שם לשחיטת קדשים קלים דכתיב גבייהו ושחטו פתח אהל מועד, והאולם והתאים כולן קרויים אהל מועד (זבחים דכ״ה ב׳), [ותמהני שנשמטו ברמב״ם ובציור של רתוי״ט]:

עוד שווה ביניהם ראה חולין יז: שפגימת הסכין ופגימת הסכין שחיטה הן בשיעור שווה כחגירת הצפרן.
עוד ראיתי/[יז] בספר מכון שבתך שמבאר עפ״י תורה לז/[יח] ומוסיף שההלכה שצריך לבדוק את הסכים שחיטה י״ב בדיקות/[יט], וגם המזבח בתחילתו היה יב אבנים שנתחברו לאבן אחת כשהניח יעקב אבינו ראשו עליהם ואותה הקים מצבה ועשה ממנה מזבח במקום המזבח.
עוד חשבתי בלשון צחות שע״י החליף השוחט מחליף מקום הנפש ממקומה בבהמה למקומה בעוה״ב, וכן המקדש נקרא צוואר העולם ושער השמים ממנו מאיר הבחי׳ שמים לארץ.

טעם שסכין שחיטה נקרא חליף

הברטנורא/[כ] כתב שהוא לשון רומי. ואולי כיון שבבית שני שלטו הרומאים נשתרבב לשונם בלשון העם לקרא לסכין חליף. וצ״ע מדוע רבי הכניס לשון זה במשניות ואולי לרמוז ששחיטה כשרה בזר, דהיינו בכל אחד מהעם שיודע לשחוט. ואע״פ שכל השנה לא נתנו הכהנים לזר לשחוט אבל בערב פסח המוני ישראל כל אחד שחט את פסחו בעצמו. ומסתמא אמרו זה לזה הכן את החליף ובדוק לי את החליף והב לי את החליף ואשחוט בו.
וראה תפארת ישראל/[כא] שהוא לשון יוני וכן כתב מלאכת שלמה/[כב] והוסיף שהוא גם לשון כריתה מלשון כליל יחלוף. וראה גם פירוש רבי שמעיה – סכינים. בלשון ערבי חלפא.

מי הוא זה שיכול לראות את כלי המקדש על חליף

בספר המדות ראיה יא כתב הזכי ראות יכולים לראות וכו׳. וצ״ע מה הכוונה זכי הראות. ואם הם זכי ראות מדוע רואים דווקא את כלי המקדש מה מיוחד בכלי המקדש או מה הקשר בין חליף לכלי המקדש שדווקא הם נראים בו. ומדוע כתב הזכי ראות בה׳ הידיעה, ולא כמו במידה הסמוכה זכי הראות. וראה לעיל בשיחות מה שאמר רבי לוי יצחק זצ״ל, שמוהרנ״ת כששמע את דברי רבנו בתורה זו כל כך התפעל עד שאמר רבי, במי אתם מקנאים? – כאלו השגות אתם משיגים ?! ואמר לו רבנו יש צדיק שאין ל במי לקנא אלא רק בה׳ ית׳. והוסיף שם רבי לוי יצחק שמוהרנ״ת הבין שאם רבנו גילה זאת בודאי אחז בזה.
ולפ״ז נראה לי דקמ״ל שיש צדיק בעולם הזה שהוא כל כך גדול עד שאין לו במי לקנא אפילו בצדיקים מדורות קדומים אלא בהקב״ה. זה נשמע דבור נועז מאד. אבל ראה רמז לזה בתורה ל׳ שככל שהחולה מחלתו קשה כך שולחים לו רופא גדול יותר. וכן מובא בשער הגלגולים שאע״פ שיש ירידת הדורות אבל ברשומים שבדור להפך יש עלית הדורות. ולפ״ז מוכרח שצדיק הדור האחרון בעקבתא דמשיחא שהוא הדור החולה ביותר הרופא שלו הוא גדול מכל צדיקי הדורות.

[טו] **ראה מלאכת שלמה** על משנה הנ״ל – וחמש עשרה אמה מן הדרים כך צ״ל. וכתב רד״ק ז״ל בפירושו לספר יחזקאל בפסוק והבנין אשר אל פני הגזרה ומה שאמר שהאולם עודף על ההיכל ט״ו אמה מכאן וט״ו אמה מכאן לא שחללו של אולם רחב מחללו של היכל אלא בית החלפות מחובר לאולם מכאן ומכאן עד כאן:

[טז] **מלאכת שלמה** שם – ששם גונזים וכו׳ ושם היו כ״ד חלונות חלון לכל משמר ומשמר. וביד פ״א דהלכות כלי המקדש סי׳ ט״ו משמע שר״ל שהוא מקום לגנוז גניזה לסכינים שנפגמו:

[יז] **בספר מכון לשבתך** (אברהם צבי קלוגר) מועדים אלול תשרי שער השופרות עמ׳ קיא ביאר עפ״י הנ״ל – כי הסכין הינו ממש בבחינת המזבח ששרשו בי״ב האבנים ששכב עליהם יעקב אבינו קודם ירידתו ללבן הארמי לקחת שם את האמהות הקדושות לבנות מהם את קומת בנין כלל ישראל, ואח״כ נעשו לאבן אחת ויעקב שם אותה מצבה ועשאה למזבח וכל זה היה במקום המקדש ובזה יסד את הנחת אבן הפינה לבית המקדש שיהיה במקום הזה לי״ב בניו הרמוזין בי״ב האבנים האלו שנתאחדו, ומבאר רביה״ק (שם1) שכיון שע״י הסכין נשפע שפע המזון לישראל ע״י שוחטים הגונים, ממילא הוי הסכין דומיא דהמזבח שעל ידי עבודת הקרבנות שבו וברכת כהנים הנאמרת אז – נשפע שפע הפרנסה לישראל וכדאיתא בחז״ל (ילקו״ש שמות פכ״ז המשך רמז שעג) שהמזבח נקרא כך ע״ש שמזין את ישראל, ממילא שיעור פגימת הסכין שווה לשיעור פגימת המזבח ששניהם ענינם אחד שעל ידם שפע הפרנסה לי״ב השבטים.

[יח] **תורה לז אות ו׳** – וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (פְּסָחִים קי״ח): ׳קָשִׁין מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כִּקְרִיעַת יַם סוּף׳, כִּי יַם סוּף נִקְרַע לִשְׁנֵים עָשָׂר קְרָעִים (פִּרְקֵי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פֶּרֶק מ״ב וּבְתִקּוּן כ״א), בְּנֶגֶד שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה בְּדִיקוֹת הַסַּכִּין (ה). שֶׁעַל יְדֵיהֶם קָשִׁים מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם וְכוּ׳: וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (בְּרָכוֹת נ״ה): ׳שֶׁלְּחָן דּוֹמֶה לְמִזְבֵּחַ׳, כִּי שִׁעוּר פְּגִימוֹת הַחֲלִיף, כְּשִׁעוּר פְּגִימוֹת הַמִּזְבֵּחַ (חֻלִּין י״ז:): גַּם עַל הַשְּׁחִיטָה גִּימַטְרִיָּא תל״ז, וּבְזַעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם (בְּרֵאשִׁית ג׳) רָאשֵׁי תֵּבוֹת גִּימַטְרִיָּא תל״ז (עִם הָאַרְבַּע תֵּבוֹת), לִרְמֹז חֶסְרוֹן הַפַּרְנָסָה עַל יְדֵי שׁוֹחֲטִים שֶׁאֵינָם מְהֻגָּנִים: וְזֶה פֵּרוּשׁ (תְּהִלִּים קי״א): ״טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו״, כִּי טֶרֶף יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי מַשְׁמָעוֹת, לְשׁוֹן טֹרֶפָה, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר סוֹף מִשְׁפָּטִים (דַּף קכ״א:); וּלְשׁוֹן מָזוֹן. לִרְמֹז, כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל שׁוֹמְרִים אֶת עַצְמָם מִטְּרֵפָה, עַל יְדֵי זֶה יֵשׁ לָהֶם פַּרְנָסָה:

[יט] **בדיקת סכין** יב בדיקות מוליך ומביא, בבשרא וטופרא (הן ארבע), בג׳ צידי חוד הסכין (הן ד׳ פעמים ג׳= יב)

[כ] **רע״ב מסכת מדות** ד׳ ז׳ בית החליפות – על שם הסכינים שגונזים שם, קרוי בית החליפות, שכן בלשון רומי קורין לסכינים הגדולים חלפים:

[כא] **תפארת ישראל שם – וסכין נקרא בלשון יון חליף**, ובלשון יון שבזמנינו לא נקרא סכין כך, רק יקראוהו מאכערא, והיינו כמ״ש רש״י בשם תנחומא בפרשה ויחי על כלי חמס מכרותיהם אבל ברזל הנדוואי שנקרא שטאהל בל״א נקרא בלשון יון חליפס, ונראה דהיינו שהברת פס בלשון יון כמעט דומה להברת ח, שהראשון תמונתו ותמונת השני, ולכן בנקל החליפו זה בזה, והיינו משום דבלא זה הברת פס אינה נאותה ללשון עברי,

[כב] **מלאכת שלמה** שם ונראה לע״ד שמלבד שהסכין נקרא חילפי בלשון יוני גם בלשון מקרא בספר עזרא אשכחן מחלפים ונקראים כן על שם שכורתים בהם כמו כליל יחלוף וזולתו הרבה שהם לשון כריתה וכן מצאתי אח״כ בספר השרשים שרש חלף.

וצדיק כזה יכול לראות על סכין שחיטה חד וחלק כראוי (שהכין שוחט בר דעת/[כג]) את כל כלי בית המקדש איזה פנים יש להם/[כד]. צ״ע לא מבואר איזה כלים הצדיק רואה האם הכונה לכלים שעשה בצלאל ונגנזו או גם הכלים שגזלו הגויים בבית שני, או בבית ראשון. או שהכוונה לשרש הכלים למעלה בבית המקדש של מעלה.
גם לא מבואר היכן בסכין הצדיק רואה זאת. אבל אולי אפשר לומר שהכוונה לחוד הסכין דייקא, שע״י שהוא חד וחלק נעשה חודו קו ישר שאין לו רוחב כלל, שמצד הרוחב שבו הוא בחי׳ אין, ודייקא דרכו רואה הצדיק שהוא אין את כלי הקודש דהיינו את פניהם שמאירים למעלה, בבית המקדש של מעלה, ולאו דווקא את מראיהם הגשמי.
דהיינו כמו שחצות מבואר בתורה קמט כיון שהוא לא זמן, אלא בחי׳ אַין שמחלק את הלילה לשני חצאים, ודייקא ממנו יוצא אור נפלא שפועל כמו פדיון משך שעתים שהן שעת רצון הגדול ביותר. כך גם חליף כשר (שהכין בר דעת/[כה]) חד וחלק, שחודו הוא רק קו חלק שאין לו רוחב כלל, והוא עושה גבול ומחליף בין חיים ומוות, דייקא הגבול הזה, נעשה חריץ צר שאין לו רוחב, שרק צדיק שאין לו במי לקנא כי הוא אַין ממש (ע״י שנכלל בא״ס)/[כו], יכול להציץ ולראות, במקצר את המאריך (ראה תורה קמ/[כז] שאצל הצדיק הכל הפוך), דהיינו לראות בחליף את כלי המקדש, כי הצדיק תמיד מכוון אליו ית׳, ויכול בחוד האַין, לכוון ולראות דרך שער השמים צוואר העולם את המקדש של מעלה. ועל כן כל כך התפעל מורהנ״ת מהמדרגה הנפלאה של צדיק שמגלה כאן רבנו. כאמור אין זה אלא אולי ובדרך אפשר לתרץ קושיות הנ״ל.

עד כאן ההקדמה

*

תורה רעח [כח]

דע שעל חליף דהיינו סכין שחיטה [כט] **טוב** חד וחלק (שהוכן ע״י בר דעת) **יכולין** הזך ראות דהיינו צדיק גדול מאד **לראות כל הכלים של הבית המקדש איזה פנים יש להם.** לא מבואר איזה ביהמ״ק של מטה או של מעלה, ואיזה כלים של משכן או של בית שני או ראשון. ונ״ל שהכוונה לכלים בבית מקדש של מעלה (ראה הקדמה)

וז״ש כשאמר יצחק לעשו שיבדוק הסכין וישחוט יפה אמר לו זאת בלשון **שא נא כליך, (בראשית כז)**[ל]/[לא] שכיון שהיה יו״ט פסח/[לב] אמר לו שלא ישחיז את הסכין כיון שאפשר שרק יהיה משיאה על גבי חבירתה, אבל לצוד הֵקל כמ״ד שצידה אסורה רק מדרבנן/[לג], כי רצה שעשו יתעסק ויטרח בהכנת המטעמים כדי שתחול עליו הברכה, וזהו לשון ״שא נא״ לשון תחנונים, וכנראה שעל כן ביקש ממנו ליקח כלי ציד אע״פ שהיה לו את בגדו של אדה״ר שכשלבש אותם כל החיות היו באות אליו שיקחם/[לד]. וראה

[כג] **ראה לק״ה** שחיטה א׳ ה׳ – וְעִקַּר תִּקּוּן הַסַּכִּין עַל יְדֵי הַמּחַ וְהַדַּעַת, כִּי עִקַּר הַבְּדִיקָה שֶׁל הַסַּכִּין עַל יְדֵי הַדַּעַת, כַּמְּבֹאָר בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (סִימָן יח, סְעִיף ז) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹנָה זַ״ל: ׳הֲלֹא תֵּדַע׳ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

[כד] **בקיצור לק״מ** השלם הוסיף בסוגרים עתה. דהיינו שהצדיק רואה מה הפנים שלהם עבשיו. אמנם הוסיף זאת מדעתו כי התורה רעח לא נמצא ממנה עצות בלקוטי עצות של מוהרנ״ת וגם לא בתרא של הטשערינער רב.

[כה] **שבידוע דעת** הוא חיבור. ודייקא הוא עושה שהקו של חוד הסכין יהיה קו מחבר העולה ישר בקו האמצעי עד הכתר.

[כו] **עיין תורה כב** אות י׳ כשזוכה להכלל בא״ס אזי תורתו ותפלתו תורת ותפלת ה׳ ממש.

[כז] **ראה תורה קמ** – שהצדיק בעצמו א״א להשיגו כי אין בו שום תפיסה כי הוא למעלה משכלנו. ונמשל לחותם שהכתב החקוק עליו א״א לקרותו מחמת שהאותיות בהפך. ורק על הדף שהחותם מכה שם ניכר הכתוב, כך הצדיק רק באנשיו אפשר להכיר קצת ממעלתו.

[כח] תורה זו נאמרה בשמיני עצרת שנת תקסח ואז נאמרה גם תורה רעז דלעיל (חי״ט נט)

[כט] חליף הוא סכין שחיטה כנ״ל לעיל תורה לז אות ו׳ ועיין ברטנורא על מדות פ״ד מ״ז בית החליפות – על שם הסכינים שגונזים שם, קרוי בית החליפות, שכן בלשון רומי קורין לסכינים הגדולים חלפים:

[ל] שא לשון השחזה בפרש״י שם עפ״י בראשית רבה סה יג

[לא] **בראשית פרק כז** – פרשת תולדות (ב) וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי: (ג) וְעַתָּה שָׂא נָא כֵלֶיךָ תֶּלְיְךָ וְקַשְׁתֶּךָ וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצוּדָה לִּי (צידה) צָיִד: (ד) וְעֲשֵׂה לִי מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְהָבִיאָה לִי וְאֹכֵלָה בַּעֲבוּר תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי בְּטֶרֶם אָמוּת:
רש״י (ג) תליך – חרבך שדרך לתלותה: שא נא – לשון השחזה כאותה ששנינו (ביצה כח) אין משחיזין את הסכין אבל משיאה על גבי חברתה חדד סכינך ושחוט יפה שלא תאכילני נבלה. (ב״ר): וצודה לי – מן ההפקר ולא מן הגזל:

[לב] **עיין מושב זקנים** בראשית כז ג – וקשה והלא פסח היה כדאמ׳ (פר״א פ׳ ל״ב) דמה שלקח יעקב ב׳ גדיים, א׳ לפסח, וא׳ לחגיגה, וא״כ איך היה אומר לו שיצוד וצ״ע: וכך נראה לכאורה גם מפרש״י שפירש שא נא שהוא מלשון משיאין וציין לביצה כח שאין משחיזין אבל משיאין ע״ג חברתה. אבל עי״ש מהרי״ל דיסקין שזה היה בערב פסח.

[לג] **ראה מעדני אשר** תלדות תשעג

[לד] **ראה בראשית כז טו** וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת בִּגְדֵי עֵשָׂו בְּנָהּ הַגָּדֹל הַחֲמֻדֹת, בשפתי חכמים וגור אריה שם בשם פרקי דר״א וראה שם פירוש ברטנורא על התורה – אמרו במדרש שהם כתנות עור שעשה הקב״ה לאדם הראשון ועל הכתנות הללו היו מצויורות צורות כל חיות שבעולם וכ״ז שהיה אדם נוגע באחת מהצורות הי׳ החיה ההיא באה לפניו ועושה בה כל חפצו והכתנות הללו היו עתה של נמרוד וזהו

מזרחי שם שא נא כליך ותליך וקשתך, הכוונה שגם את החצים של הקשת אמר לו להכין לשחיטה כי היה יורה בעוף ושוחט אותה כמבואר בחולין ל:/[לה]\. רבנו כאן נקט רק כליך והשמיט תליך נראה שסבר כדמשמע מרש"י שכליך היא החרב ותליך הוא רק לומר שדרך החרב להיות תלויה/[לו]\. ואולי כדי להבדיל מחצים שגם הם היו סכיני שחיטה, דהיינו שיצחק ביקש ממנו שיצוד וישחוט בחרב ולא שיצוד וישחוט כאחת ע"י חץ. ונקט סכין שחיטה בלשון כליך **רמז**/[לז]\ **על כלים של בית המקדש, שהם ניראים**[לח] **על הסכין היפה כנ"ל.** אולי לרמוז לו שאפילו את כלי המקדש הוא יכול לראות על סכין יפה, כל שכן על הבשר שיכין לו אם נשחט בסכין יפה.

וכן איתא במדרש (בראשית פ' ס"ה [לט])/[מ]\ **שכליך רמז על כלים של בית המקדש, כמ"ש שם, כליך, זה בבל, שנאמר** [מא]/[מב]\ **ואת הכלים הביא בית אוצר אלקיו**[מג]**.** הכוונה לנבוכדנצר שלקח חלק מכלי בית המקדש בשנת י"א ליהויקים שמרד בו. הרי שמפורש שכלי המקדש נקראים כלים.

נמצא שכליך מרמז על כלים של בית המקדש : כמבואר שם במדרש שבתיבות "שא נא כליך" רמז לו שיכין היטב את הסכין חד וחלק שלא יאכילנו נבלות וטרפות/[מד]\, וגם רמז לו ב"כליך" לכלי בית המקדש הנקראים כלים כמ"ש שנבוכדנצר הניח את כלי בית המקדש בבית אוצרו.

סיום התורה לא נראה קשור כלל למה שביאר לעיל, ואמנם רבי לוי יצחק אומר ששמע שהם דברי התפעלות של מוהרנ"ת כששמע חידוש הנ"ל מרבו כל כך התפעל עד ששאל כאלה השגות יש לכם א"כ במי יש לכם לקנא? ורבנו ענה לו יש צדיק שאין לו במי לקנא אלא בהקב"ה. וראה תורה כב אות י' שיש צדיק שכל כך נכלל בא"ס של הקב"ה עד שתורתו היא תורת ה' ממש ותפילתו תפילת ה' ממש.

ונראה לי שמוהרנ"ת כתב עניין זה כאן בהסכמת רבנו כידוע/[מה]\, לרמוז שדייקא צדיק כזה במדרגה נפלאה כזו הוא שיכול לראות את כלי המקדש על חליף. (ראה בדברי רבי לוי יצחק שם שאמר שמוהרנ"ת הבין שאם רבנו אומר השגה כזו בודאי אחז בה ולכן כל כך התפעל)

שכתו' בו בנמרוד גבור ציד לפני ה' ואמ' עשו לנמרוד שישאיל לו המלבושים ההם והשאילם לו ונגע בצורת האריה והביאו לפניו והטריף את נמרוד והרגו ונשארו המלבושים.

[לה] ראה פסיקתא זוטרתא שם פסוק ג – ואם יש צייד אומן בודק ושוחט דרך הילוך החץ ומותר. כי הא דרבא בדיק ליה גירא לר' יונה בר תחליפא ושחט בה עופא בהדי דפרח ואע"פ שעשו היה יורה חצים. לא היה מטריף הבהמות והחיות והעופות.

[לו] **האבן עזרא** פירש תליך היא אשפת החיצים.

[לז] **צ"ע לא מובן** מדוע יצחק רומז לעשו סוד כזה ששיך רק לזכי הראות גדולים מאד ובודאי לא לעשו. ואולי לרמוז לו שאפילו זאת הוא יכול לראות כ"ש אם הוא ישחוט לו בסכין פגומה. ובזה יתורץ קצת כיצד ביקש לאכול משחיטת מומר, כי ידע להבחין במאכל אם הוא כשר או לא. וראה שישמח משה כאן שאומר שאפילו אם שחיטתו כשרה אבל כיון שהוא מומר הוא מקלקל יותר ממה שמתקן. ומבאר שם שעשו ידע שאביו יכול להבין מי השוחט וביקש מיעקב שישחוט לו. אבל פי המדרש שמלאך עיכב אותו כדי שיעקב יטול את הברכות ועל כן לא הצליח לצוד זה קשה מתי הוא שחט לו. וגם ראה תרגום יונתן בראשית כז לא שעשו לא מצא ועל כן שחט כלב והביא לאביו. ול"ז הוא לא ידע שאביו יכול להבחין.

[לח] גם בתולד- ניראים, מתולו - נראים

[לט] מדרש רבה פרשה סה פיסקא יג

[מ] **בראשית רבה** פרשה סה פסקא יג – **וְעַתָּה שָׂא נָא כֵלֶיךָ (בראשית כז, ג), שְׁחוֹז מָאנֵי זֵינָךְ, שֶׁלֹּא תַאֲכִילֵנִי נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת,** סַב מָאנֵי זֵינָךְ שֶׁלֹּא תַאֲכִילֵנִי גְּזֵלוֹת וַחֲמָסִים. (בראשית כז, ג): תֶּלְיְךָ, אָמַר לוֹ הֲרֵי הַבְּרָכוֹת תְּלוּיוֹת לְמַאן דְּחָמֵי לֵיהּ לְמִתְבָּרְכָא הוּא מִתְבָּרֵךְ. דָּבָר אַחֵר, שָׂא נָא **כֵלֶיךָ, זוֹ בָּבֶל (דניאל א, ב): וְאֶת הַכֵּלִים הֵבִיא בֵּית אוֹצַר אֱלֹהָיו,** תֶּלְיְךָ, זוֹ מָדַי (אסתר ז, י): וַיִּתְלוּ אֶת הָמָן עַל הָעֵץ. קַשְׁתֶּךָ, זוֹ יָוָן, שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה ט, יג): כִּי דָרַכְתִּי לִי יְהוּדָה קֶשֶׁת. וְצֵא הַשָּׂדֶה, זוֹ אֱדוֹם (בראשית לב, ד): אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם. וַעֲשֵׂה לִי מַטְעַמִּים, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בַּר זִמְרָא אָמַר, שְׁלֹשָׁה דְבָרִים נֶאֶמְרוּ בּוֹ בָּעֵץ שֶׁאָכַל אָדָם הָרִאשׁוֹן, טוֹב לְמַאֲכָל, וְיָפֶה לָעֵינַיִם, וּמוֹסִיף חָכְמָה. וּשְׁלָשְׁתָּן נֶאֶמְרוּ בְּפָסוּק אֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ג, ו): וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל, מִכָּאן שֶׁהוּא טוֹב לְמַאֲכָל. (בראשית ג, ו): וְכִי תַּאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם, מִכָּאן שֶׁהוּא יָפֶה לָעֵינַיִם. (בראשית ג, ו): לְהַשְׂכִּיל, מִכָּאן שֶׁהוּא מוֹסִיף חָכְמָה. הֵיאַךְ מָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים פט, א): מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן, וְכֵן יִצְחָק אָמַר וַעֲשֵׂה לִי מַטְעַמִּים, אָמַר לוֹ בַּתְּחִלָּה הָיִיתִי נֶהֱנֶה מִן הָרְאִיָּה, וְעַכְשָׁיו אֵינִי נֶהֱנָה אֶלָּא מִן הַטַּעַם. וְכֵן שְׁלֹמֹה אוֹמֵר (קהלת ה, י): בִּרְבוֹת הַטּוֹבָה רַבּוּ אוֹכְלֶיהָ, מִכָּאן לְסוּמִין שֶׁאֵינָם שְׂבֵעִים, לֹא דָמֵי הַהוּא דְּחָמֵי סוּלְגִיתָא פַּנְיָא וְכָפֵן, לְהַהוּא דְּחָמֵי סוּלְגִיתָא מַלְיָא וְשָׂבַע. (בראשית כז, ה): וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו הַשָּׂדֶה לָצוּד צַיִד לְהָבִיא, אִם מָצָא הֲרֵי מוּטָב וְאִם לָאו לְהָבִיא מִן הַגְּזֵלוֹת וּמִן הַחֲמָסִין.

[מא] דניאל א' ב'

[מב] **דניאל פרק א** (א) בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה בָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל יְרוּשָׁלַם וַיָּצַר עָלֶיהָ: (ב) וַיִּתֵּן אֲדֹנָי בְּיָדוֹ אֶת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה וּמִקְצָת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֵם אֶרֶץ שִׁנְעָר בֵּית אֱלֹהָיו וְאֶת הַכֵּלִים הֵבִיא בֵּית אוֹצַר אֱלֹהָיו:

מצודות דוד (א) בשנת שלוש למלכות יהויקים – ר"ל למרדו בנבוכדנצר למלוך מעצמו כי נבוכדנצר מלך בשנת ד' ליהויקים ובה' שהיא שניה לנ"נ עלה עליו וכבשו ועבדו ג' שנים וישב וימרד בו כמ"ש במ"ב ובשנת ג' למרדו שהיא שנת י"א למלכותו חזר ועלה עליו וכמ"ש בדברי הימים ב': (ב) ומקצת כלי וגו' – כי מהם נשארו ולקחם בגלות יכניה ועוד נשארו מהם ולקחם בגלו' צדקיהו וכמ"ש כי כה אמר ה' וגו' ועל יתר הכלים וגו' באשר לא לקחם בגלותו את יכניה וגו' בבלה יובאו וגומר (ירמיה כז). בית אלהיו – ומתחילה הביא את הכל אל בית אלהיו ואף האנשים לקלס לאלהיו וליתן לו תודה על הנצחון ואח"כ הביא כלי בה"מ אל בית האוצר:

[מג] מתרצו - אלהיו

[מד] **ראיתי מקשים** הרי סכין פגימה לא עושה טריפה אלא נבלה ומדוע חשש לטריפה (רמב"ם ג' יח) ותירצו שחשש שלא מצא אלא טריפה ואותה ישחט.

בקנאו את קנאתי (במדבר כה)[מו] **בחי׳ הצדיק**[מז] **שאינו**[מח] **מקנא שום צדיק** [מט]**, לא בעוה״ז ולא בעוה״ב, רק אותו לבדו יתברך :** רבנו מפרש את לשון התורה בקנאו את קנאתי שלא היה לו במי לקנא אלא בי. והיא תימה היתכן שלפנחס לא היה במי לקנא, האם היה צדיק יותר ממשה רבנו ואהרן הכהן. וראיתי בשם החפץ חיים ששואל איך פנחס העיז פניו במקום שיש גדולי ישראל והוא אפילו לא נתכהן ולא היה לו כל חשיבות/[נ], אעפ״כ קם לעשות מעשה להרוג נשיא שבט בישראל ועוד את זמרי שהיה זקן בן מאתים חמישים, שכולם ילדים על ידו, וטבע הקטנות להתבטל לגדלות (תורה קלה), וראה בסנהדרין פב./[נא] דעת שמואל שפנחס לא שאל אף אחד מרוב קנאתו לאלוקיו. וגם לדעת רב ששאל את משה אבל עצם השאלה דהיינו להעלות על הדעת על כזה גדול בישראל שקנאים פוגעים בו היא עזות נוראה. ותירץ החפץ חיים שזה שכתוב/[נב] ״אשר קנא לאלוקיו״, שבאותו רגע הרגיש שהקב״ה הוא רק אלוקיו. ועיין בזוהר (ויחי רמה.) כל אהבה שאין בה קנאה אינה אהבה. נמצא שאע״פ שבכלליות היה לפנחס במי לקנא, אבל באותו רגע מרוב אהבת ה׳ כשראה שגדולי ישראל שהוא מקנא בהם עומדים ובוכים ולא עושים מעשה, קנאת ה׳ שבו בערה והרגיש שאין הקב״ה אלא רק אלוקיו, דהיינו עתה ברגע זה אין לי במי לקנא אלא להקב״ה.

עד כאן ביאור חברותא לתורה רעה

*

בעניין קנאת פנחס עיין תורה רמא

[מה] **כידוע** שחלק ראשון של הליקוטי מוהר״ן שנדפס בשנת תקסח היה לעיני רבנו.

[מו] **במדבר פרק כה** (יא) פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי:

רש״י – בקנאו את קנאתי – בנקמו את נקמתי בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף. כל לשון קנאה הוא המתחרה לנקום נקמת דבר אנפרימנ״ט בלע״ז:

[מז] **עיין בשיחות לעיל** שרבנו רמז על עצמו. ועיין לעיל בקושיות שיש כמה שיחות שאמר שמקנא

[מח] בתרלד- מקנה

[מט] צדיק דייקא עיין שיחות הר״ן יד וחי״ט תקב (מעדני מלך), ועיין תורה כב אות י׳ כשזוכה להכלל בא״ס אזי תורתו ותפלתו תורת ותפלת ה׳ ממש.

[נ] **עיין ספר הפרשיות** (לאליהו כי טוב ז״ל) לתת הרגש עצום בענין הזה עד כמה סברו כולם שהוא פגום ועד כמה המעשה שעשה היה נראה לא מתאים לו מצד קטנותו עי״ש ששמו פנחס הוא שם מצרי ע״ש תחפנס וסברו כולם שלא נתכהן כי אינו ראוי לכהונה ומצד גודל הנשיא שהרג שהיה זקן הנשיאים בן מאתים חמישים שנה גדול בדורו ונטול תאוה ורק תקנת ישראל לנגד עיניו ופנחס בלא להמלך בשום גדול ממנו הלך על דעת עצמו לעשות מעשה כזה להרוג נשיא בישראל ואפילו מקורביו סברו שמורה הלכה בפני רבו עוד עי״ש שכל כך לא נתקבל על הדעת החשיבות שקיבל שלא קבלוהו עליהם ממש רק אחרי חמש עשרה שנה כמבואר בזבחים קא.

[נא] **סנהדרין דף פב.** תפשה (זמרי) בבלוריתה והביאה אצל משה אמר לו בן עמרם זו אסורה או מותרת ואם תאמר אסורה בת יתרו מי התירה לך נתעלמה ממנו הלכה געו כולם בבכיה והיינו דכתיב והמה בוכים פתח אהל מועד וכתיב ״וירא פנחס בן אלעזר״ מה ראה? אמר רב ראה מעשה ונזכר הלכה, אמר לו (פנחס למשה) אחי אבי אבא לא כך לימדתני ברדתך מהר סיני הבועל את כותית קנאין פוגעין בו, אמר לו קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא (כיון שאתה זוכר את ההלכה תהיה השליח לבצע אותה). ושמואל אמר ראה שאין חכמה ואין תבונה ואין עצה נגד ה׳ כל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב.

רש״י – שמואל אמר מאי וירא ראה שאין חכמה – כלומר נזכר פסוק אין חכמה ואין תבונה נגד ה׳ שכל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב, לפיכך הורה פנחס הלכה בפני רבו, ולא המתין ליטול רשות ממשה, שלא יראו הרואים וילמדו להתיר את הנערית:

[נב] **במדבר פרק כה** (יג) וְהָיְתָה לּוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: